



ARKEOLOGISK UTREDNING VID STATIONSOMRÅDET I BRO

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3753

Arkeologisk utredning etapp 1

Lämning L2017:210, L2017:356, L2017:960, L2017:2417, L2017:2418

Fastighet Härnevi 1:71 m.fl.

Bro socken

Upplands-bro kommun

Stockholms län

Författare Daniel Matsenius

Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-18692-2024
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2024-05-22
Uppdragsnr i KMR:	202400733
Företagare:	Upplands-Bro kommun
Fastighet:	Härnevi 1:71 m.fl.
Berörda lämningar, KMR:	L2017:210, L2017:356, L2017:960, L2017:2417, L2017:2418
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning etapp 1
Utförandetid, fältarbete:	10 juni 2024
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdssystem:	RH 2000
Projektledare:	Daniel Matsenius
Rapportansvarig:	Daniel Matsenius
Fältpersonal:	Daniel Matsenius, Åsa Berger
Planer och layout:	Ida Söderström
Fynd:	Inga fynd påträffades

ARKEOLOGIKONSULT
Karins väg 5, 194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

Fastighetskartan (Topografi 10 och Fastighetsindelning): ©Lantmäteriet
Drönbild: Spridningstillstånd Lantmäteriet, ärendenummer LM2024/035767.
Omslagsbild: Vy från objekt 3, boplatsläge, direkt intill Bro tågstation. Foto från söder.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

ARKEOLOGISK UTREDNING VID STATIONSOMRÅDET I BRO

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3753

Arkeologisk utredning etapp 1

Lämning L2017:210, L2017:356, L2017:960, L2017:2417, L2017:2418

Fastighet Härnevi 1:71 m.fl.

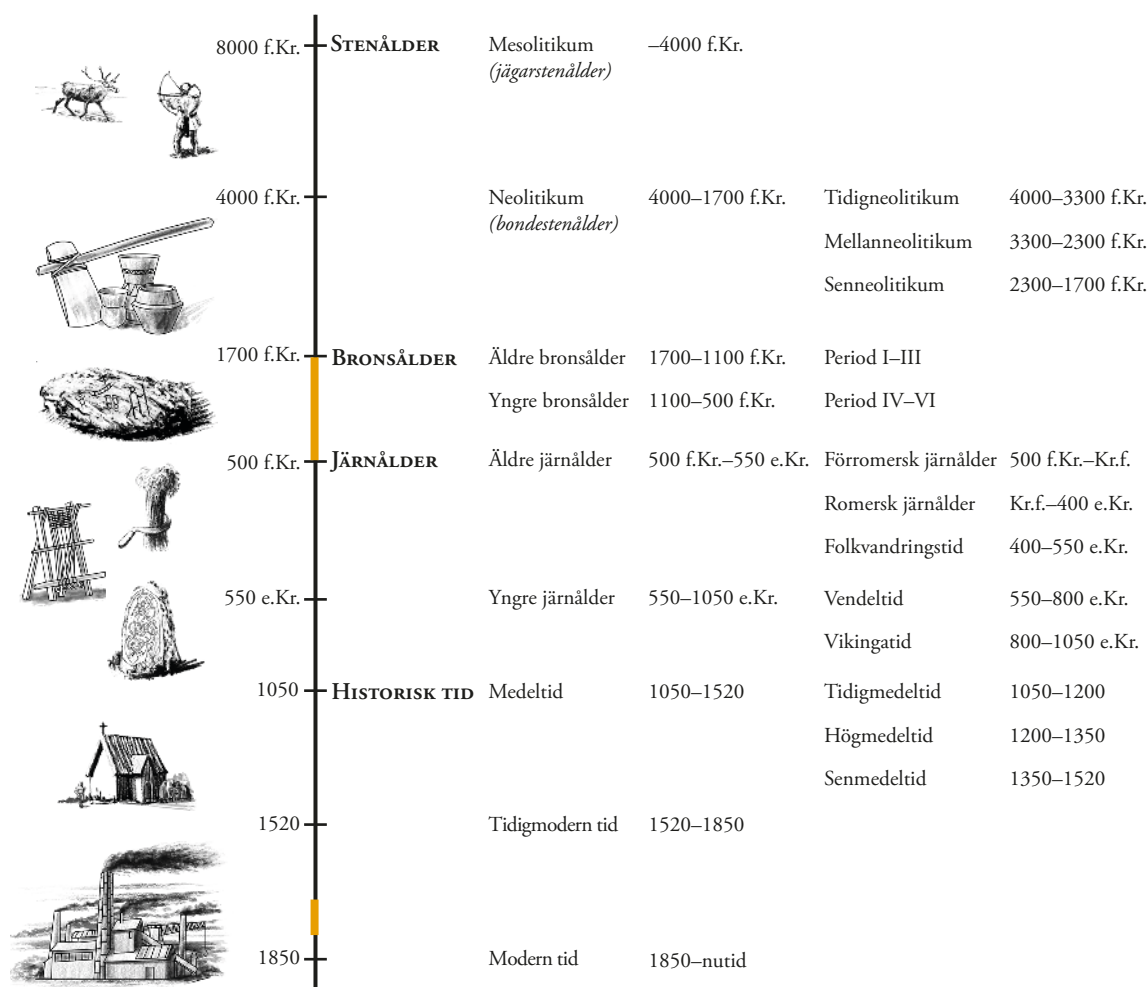
Bro socken

Upplands-bro kommun

Stockholms län

Författare Daniel Matsenius





ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	8
GENOMFÖRANDE	10
RESULTAT	11
Kart- och arkivstudie.....	11
Inventering	12
SLUTSATS	14
Ändringar i Kulturmiljöregistret.....	14
REFERENSER	16
Litteratur	16
Digitala källor	16
Kartor	16



Figur 1. Platsen för den arkeologiska utredningen i Upplands-Bro. Mot bakgrund av Topografi 50, skala 1:50 000.

SAMMANFATTNING

Arkeologikonsult har under sommaren 2024 utfört en arkeologisk utredning etapp 1 inom fastigheterna Härnevi 1:71 m.fl., Upplands-Bro kommun, Stockholms län (figur 1). Den arkeologiska utredningen utfördes då Upplands-Bro kommun ska upprätta en detaljplan för Bro stationsområde. Utredningsområdet bestod både av hagmark bevuxen med träd, redan exploaterade ytor och en fotbollsplan.

Genom utredningsområdet rinner Sättrabäcken som utgjorde en havsvik under mer eller mindre hela bronsåldern 1700–600 f.Kr. Ett flertal arkeologiska insatser har utförts i närområdet som resulterat boplatslämningar, hållristningslokaler men också stensättningar som kan dateras till senare delen av bronsåldern eller järnåldern.

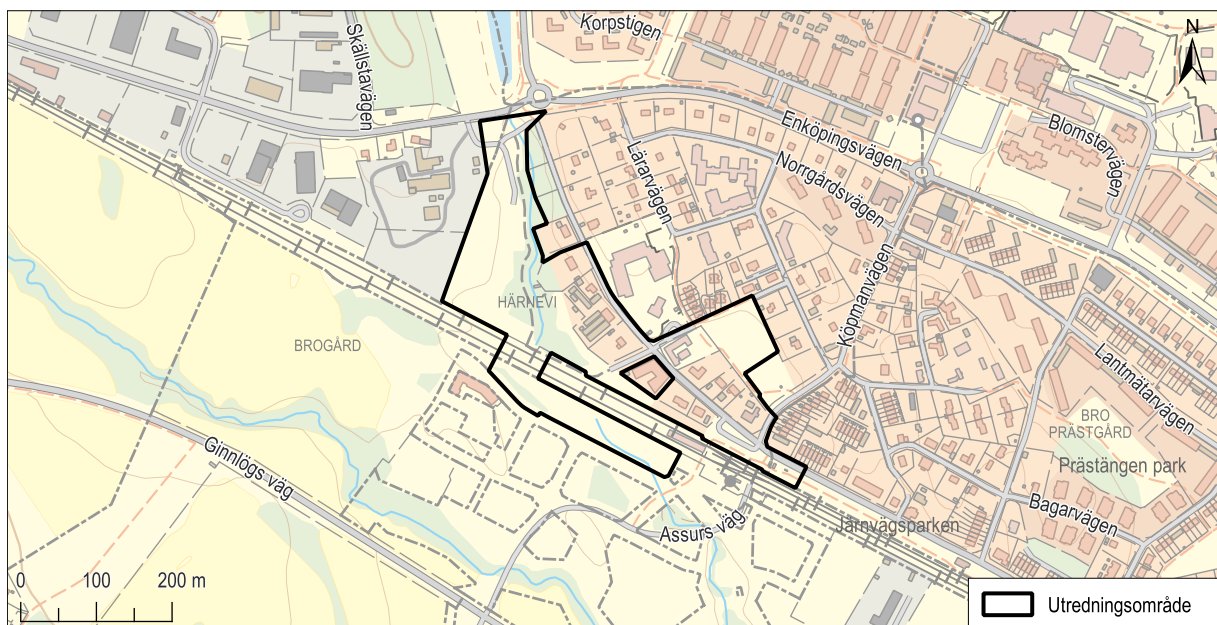
Under 1700-tal bestod utredningsområdet primärt av åkermark och under 1800–1900 började området att exploateras med bebyggelse och järnväg.

Vid fältinventering identifierades tre boplatslägen samt att tre sedan tidigare registrerade lämningar inom utredningsområdet kvalitetssäkrades utifrån läge och beskrivning. I Kulturmiljöregistret har beskrivningarna av lämningarna L2017:2418 (bro), L2017:2417 (stensättning) och L2017:356 (hållristning) uppdaterats samt fått ändrade geometrier. De tre boplatslägena registreras inte i Kulturmiljöregistret.

INLEDNING

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län (dnr 431-18692-2024) utfört en arkeologisk utredning etapp 1 inom fastigheten Härnevi 1:71 mfl, Upplands-Bro kommun (figur 2).

Syftet med utredningen var klargöra om fornlämningar berörs av arbetsföretaget samt att identifiera objekt och lämningar som kan vara möjliga fornlämningar och så långt möjligt beskriva dessa. I uppdraget ingick även att identifiera övriga kulturhistoriska lämningar inom området samt beskriva dessa.



Figur 2. Utredningsområdet i Upplands-bro. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:10 000.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Utredningsområdet var beläget runt Bro järnvägsstation och låg ca 12–15 m ö.h. (figur 3). Utredningsområdet var cirka 80 000 m² stort varav cirka 30 000 m² redan var exploaterat. De delar som inte har exploaterats bestod till största delen av hagmark, delvis bevuxen med träd. Längst i öster fanns en fotbollsplan med grusbeläggning. Jordmånen inom ytan utgjordes av postglacial lera. Inom och strax intill utredningsområdet är dessa lämningar registrerade i Kulturmiljöregistret:

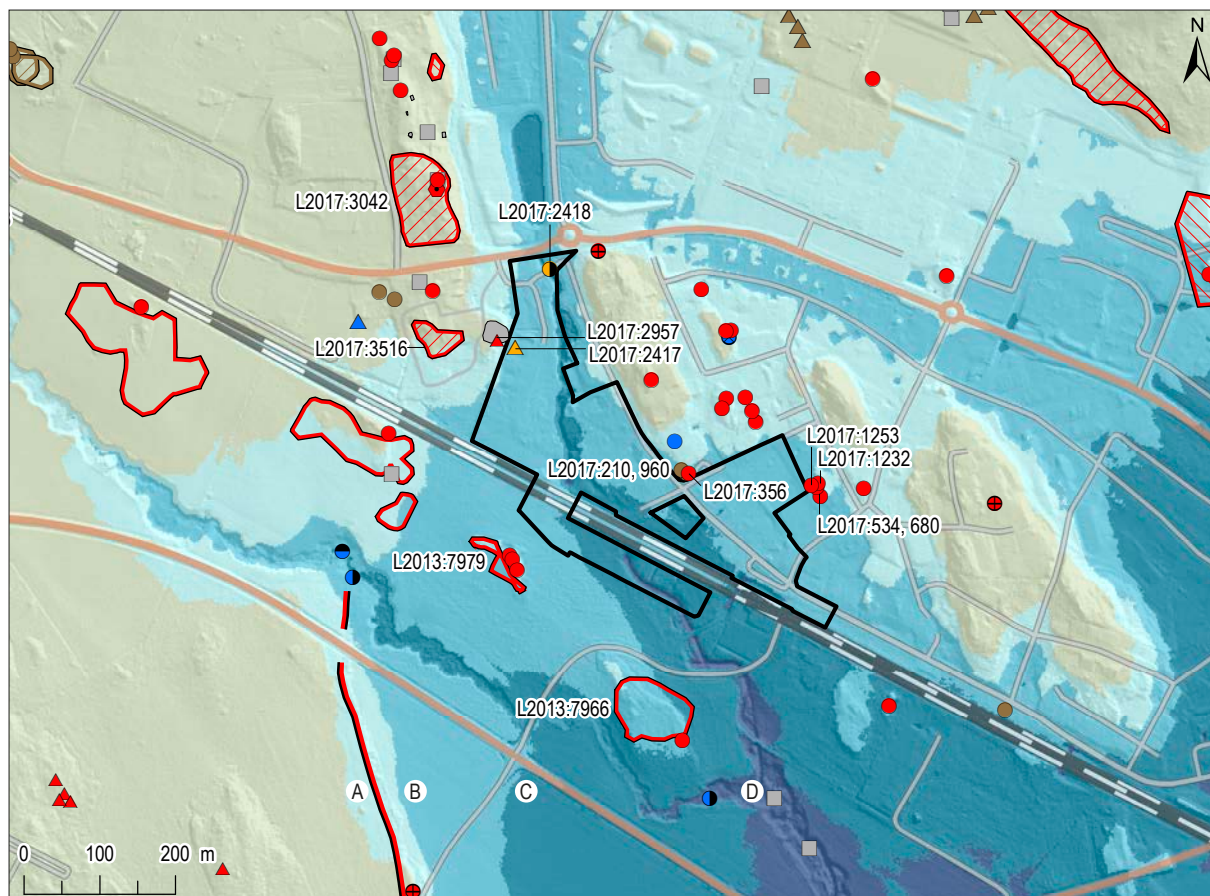
- L2017:2957 (stensättning)
- L2017:356 (hällristning)
- L2017:960 (hällristning)
- L2017:1232 (hällristning)
- L2017:1253 (hällristning)
- L2017:680 (hällristning)
- L2017:534 (hällristning)

Samt de möjliga fornlämningarna alternativt övriga kulturhistoriska lämningarna L2017:2418 (bro), L2017:2417 (stensättning) och L2017:210 (ristning, medeltid/historisk tid; figur 4). Genom utredningsområdet rinner Sättrabäcken, och området kring bäcken utgjorde en havsvik under mer eller mindre hela bronsåldern, 1700–600 f.Kr.

Tidigare utredningar har resulterat i flera boplatslämningar söder om järnvägen, L2013:7966 m.fl. För några av boplatserna är inte dateringen fastställd, men med hänsyn till landhöjning, närheten till skålgropar och de fynd som påträffats kan de sannolikt dateras till senare delen av bronsålder eller järnålder (Lindwall 2017). Boplatsområdet L2013:7966 ligger cirka 100 meter söder om utredningsområdet och visade sig vid en förundersökning 2022 bestå av ett stort antal förhistoriska anläggningar och lager.



Figur 3. Översikt över västra delen av utredningsområdet. Ytan var den minst exploaterade och utgjordes av en fårhage. Foto från söder.



Utredningsområde	Möjlig fornlämning (KMR)	Övrig kulturhistorisk lämning (KMR)
Fornlämning (KMR)	● Bro	● Hällristning
● Hällristning	▲ Stensättning	● Ristning, medeltid/historisk tid
● Runristning	Ingen antikvarisk bedömning (KMR)	▲ Stensättning
▲ Stensättning	● Hällristning	● Bro
● Skärvstenshög	● Ristning, medeltid/historisk tid	● Vad
— Färdväg	▲ Stensättning	Övriga lämningar (KMR)
□ Boplat/boplatsoområde	□ Boplat/boplatsoområde	□ Övriga lämningar
□ Bytomt/gårdstomt	□ Gravfält	□ Övriga lämningar
□ Gravfält		

Figur 4. Utredningsområdet med närliggande lämningar enligt Kulturmiljöregistret (KMR). Lämningar med etikett nämns i texten under aktuellt avsnitt, för resterande lämningsnummer och för övriga lämningar hänvisas till Kulturmiljöregistret. I bakgrunden visas strandlinjens förskjutning från bronsålderns början till tiden runt Kristi födelse. De blå fälten markerar vattnets utbredning. Mot bakgrund av reliefkarta och höjdkurvor utifrån laserdata samt vägar och järnväg från Fastighetskartan, skala 1:10 000.

- A. Strandlinjen cirka 1700 f.Kr.
- B. Strandlinjen cirka 1100 f.Kr.
- C. Strandlinjen cirka 600 f.Kr.
- D. Strandlinjen cirka 100 f.Kr.

¹⁴C-analyser och fynd indikerar en kronologi från romersk järnålder till vikingatid (cirka 20–1030 e.Kr.). Troligen har en och samma gårdsenhet flyttat runt inom boplatssområdet från dess att platsen varit strandnära vid tiden för Kristi födelse till senare delen av vikingatid (Sarén Lundahl 2023).

50 meter söder om utredningsområdet har det inom boplatss L2013:7979 påträffats rester efter fyra stolpburna hus och två härdområden/aktivitetsområden. Tre av husen var bostadshus och har troligen ersatt varandra. Boplatslämningarna har samtliga tillhört en och samma gård, där ett nytt hus uppförts när det äldre brunnit ned. Det fjärde huset utgjorde en mindre ekonomibyggnad, ett så kallat hörnstolpshus. Vid de två härdområdena/

aktivitetsområdena påträffades flertalet härdar, enstaka kokgropar, stolphål och en hägnad. Lämningarna daterades till 50 f.Kr. – 520 e.Kr., vilket motsvarar slutet av förromersk järnålder till slutet av folkvandringstid (Sarén Einarsson, i manus).

I direkt anslutning till utredningsområdets västra gräns finns en stensättning, L2017:2957. Ytan har tidigare varit föremål för en förundersökning i form av schaktkontroll i samband med borrhovstagnation (Boije 2012). Området är idag starkt påverkat av industribebyggelse.

Vidare mot väst och nordväst finns även två större gravfält; L2017:3516 och L2017:3042 bestående av 15 respektive 60 gravar.

GENOMFÖRANDE

Utredningen inleddes med en arkiv- och kartstudie. Eftersom det utförts flera utredningar och förundersökningar i närområdet hade mycket av arbetet med kart- och arkivanalyserna redan utförts. En genomgång av det sedan tidigare insamlade underlagsmaterialet gjordes och studerades utifrån de förutsättningar som fanns i föreliggande uppdrag. Sentida kartmaterial (kartor från Lantmäteriet, lidar-data, jordartskartor, strandlinjekartor) bearbetades och analyseras inför fältarbetet. Reliefkartor konstruerade från lidar-data användes för att eftersöka indikationer på vissa lämningstyper som under gynnsamma omständigheter kan iakttas, exempelvis, diken och åker- eller terrasskanter. Registrerade lämningar och material från kart- och arkivstudien användes som underlag vid fältinventeringen.

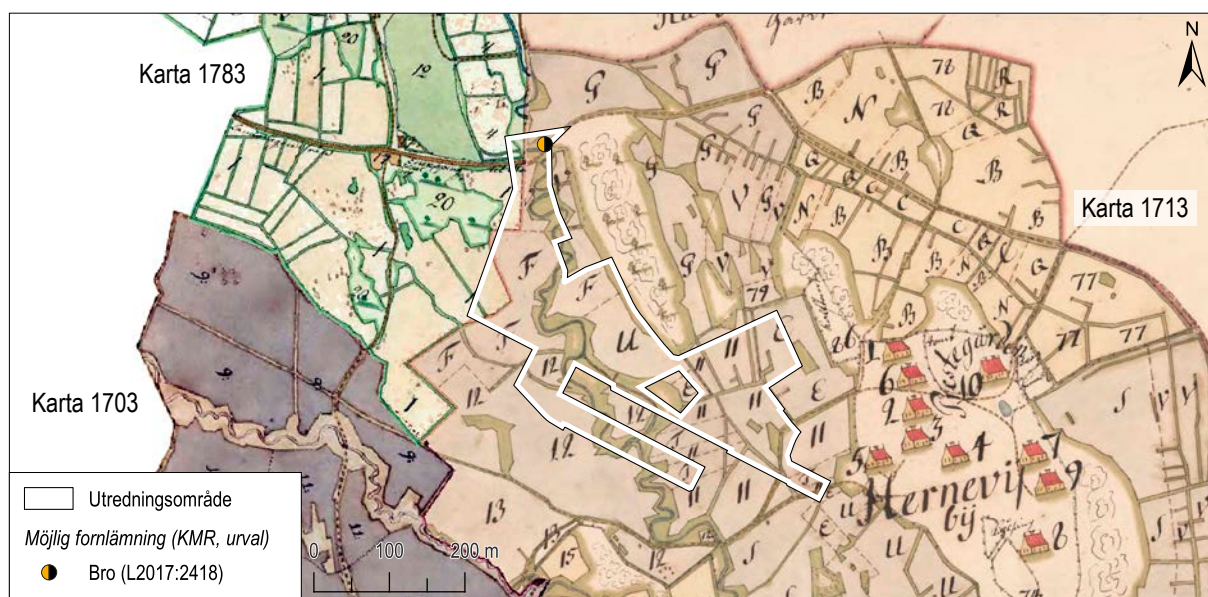
Fältinventeringen skedde med två arkeologer, jordsond medfördes för att kontrollera markförhållanden, jordarter och övertorvade anläggningar. Utredningsområdet inventerades efter topografiskt bra boplatsslägen och fornlämningsindikationer som till exempel lösfynd. Tidigare registrerade lämningar i Kulturmiljöregistret återbesöktes för att kontrollera placering, beskrivning och antikvarisk status. Nya inmätningar gjordes med RTK-GPS för att kontrollera om dess position i Kulturmiljöregistret var avvikande gentemot dess verkliga läge.

RESULTAT

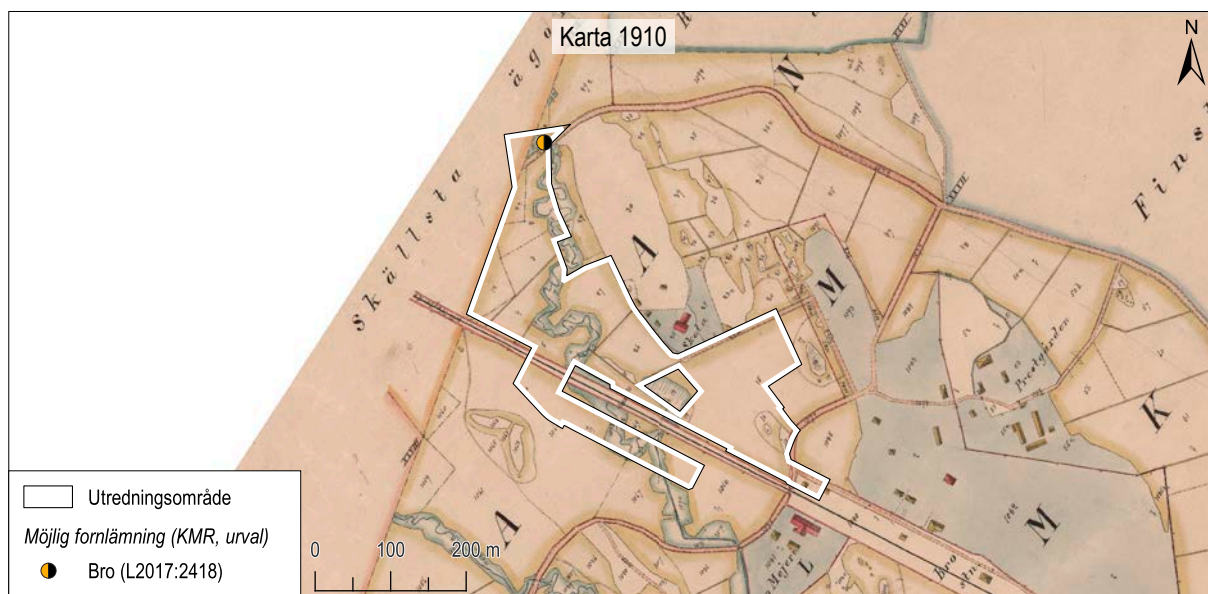
Kart- och arkivstudie

Under 1700-talet bestod ytan inom utredningsområdet primärt av åkermark som avgränsades av Sätträbäcken och omkringliggande impediment. På platsen där L2017:2418 är registrerad syns en bro markerad på kartan från 1713. Öster om utredningsområdet låg Härnevi by (figur 5).

Under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet har området börjat exploaterats. På en Lagaskiftes-karta från 1910 syns järnvägen gå i öst-västlig riktning genom ytan. I övrigt ligger utredningsområdet fortfarande i vad som då var åkermark (figur 6).



Figur 5. Utredningsområdet och dess närområdet präglades under 1700-talet av jordbruksmark. Öster om utredningsområdet låg Härnevi by. Skala 1:10 000.



Figur 6. Utredningsområdet mot bakgrund av Lagaskiftes karta från 1910. Platsen för utredningen präglades av jordbruksmark. Skala 1:10 000.

Inventering

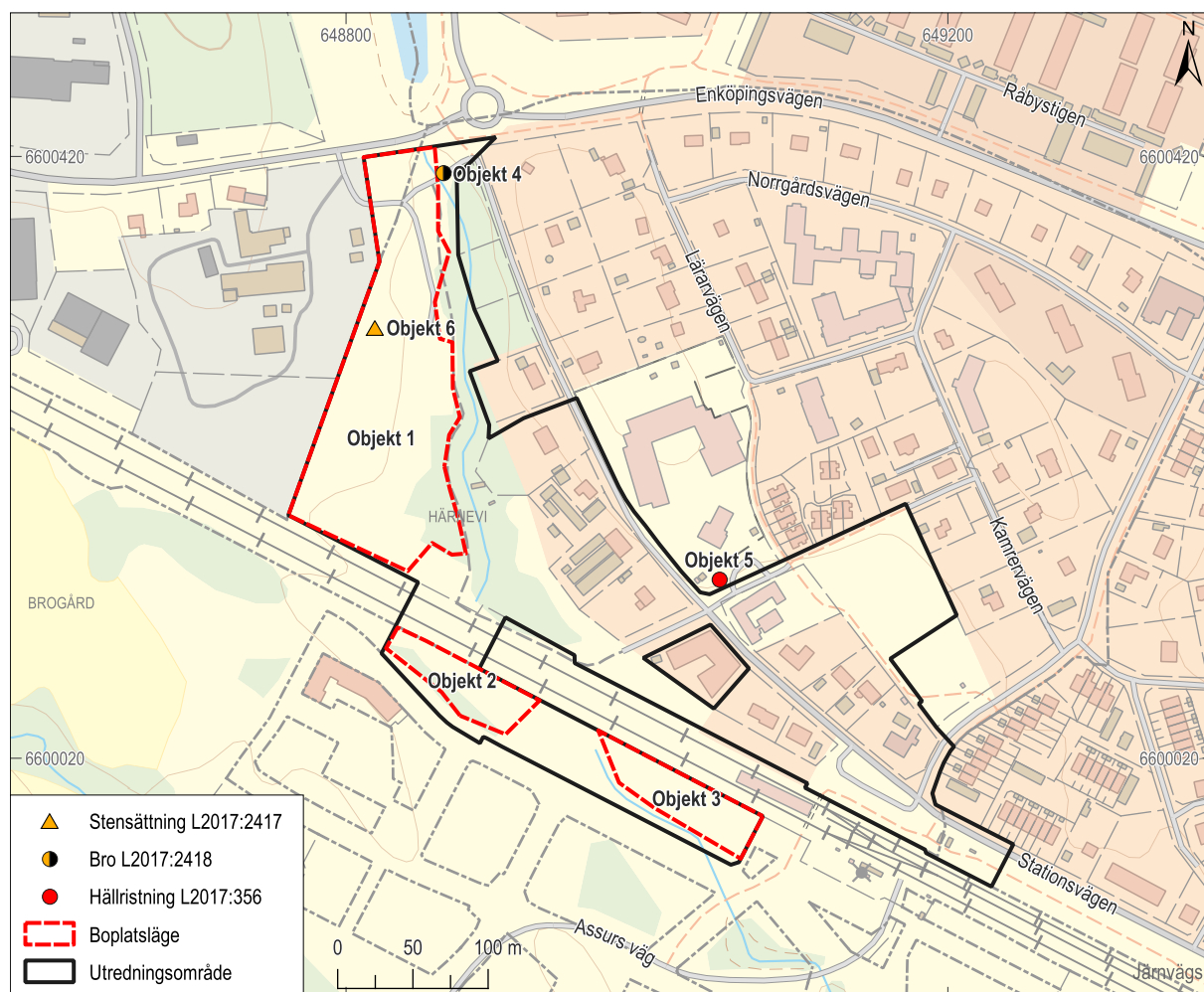
Inom utredningsområdet påträffades sex objekt. Varav tre i form av tidigare registrerade lämningar, en bro, en stensättning och en hållristningslämning, samt tre boplatsslägen (figur 7–10). Boplatsslägena har identifierats genom lämplig terräng, höjd över havet och närhet till andra kända lämningar och i vilken terräng dessa påträffats i. Nya inmätningar gjordes för de sedan tidigare registrerade lämningarna då dessa hade en felmarginal på 4–10 meter. Direkt norr om utredningsområdets centrala del låg två sedan tidigare registrerade lämningar, L2017:210 *Ristning medeltid/historisk tid* och L2017:960 *Hållristning*. Dessa påträffades ej vid inventering.

Flera sedan tidigare registrerade hållristningar låg direkt utanför utredningsområdets östra gräns, L2017:534, L2017:680, L2017:1232, L2017:1253



Figur 8. Berghäll med skålgropar L2017:356. På berghällen stod en flagstång och inom berghällen fanns rester av flera äldre borrhäll, möjligen har skålgropar förstås i samband med detta. Foto från söder.

(se figur 4). Vid fältinventeringen bekräftades att dessa lämningar låg utanför utredningsområdet, dessa berördes därför ej närmare.



Figur 7. De sex objekten som framkom vid inventeringen. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.



Figur 9. Översikt över de sex objekten som framkom vid inventeringen. För beskrivning av respektive objekt se figur 11. Foto från nordväst.

Objekt	Lämnings-nr (KMR)	Beskrivning av lämning
1	-	Möjligt boplatsläge 275 x 110 m, ca 18470 kvm. Äldre åkeryta, idag hagmark, 14–15 m ö.h. Flack plåt centralt i ytan. Något stenigare i N, stenigt och slybeväxt i SO. Spår av yngre jordbruksaktivitet inom ytan i form av åkerhak och röjningssten. Fårar i marken i V, troligen även det från yngre jordbruksaktiviteter eller markarbeten. Ytan avgränsades i N av bilväg, i Ö av bäckfåra, i S av järnväg och i V av industribebyggelse.
2	-	Möjligt boplatsläge 100 x 30 m, ca 2880 kvm. Plan yta i äldre åkermark, 13 m ö.h. Överväxt av sly och björkskog. Avgränsade i N av järnväg, mot S och V av gångväg och i Ö av markarbeten.
3	-	Möjligt boplatsläge 123 x 32 m, ca 3 100 kvm. Plan yta i äldre åkermark 12 m ö.h. Beväxt av högt gräs och sly. Två diken i NÖ–SV riktning. Inslag av grus och småsten i ytan. Möjligen rester av påförda massor från byggnationen av den intilliggande järnvägsstationen. Ytan avgränsades mot N av järnväg, mot S av bäckfåra, i Ö av cykelväg och i V bäckfåra och markarbeten.
4	L2017:2418 (bro)	Bro med slaget valv, 8 m l (ÖNÖ–VSV), ca 4–5 m br och 3 m h. Kallmurat valv, 2 m h och 1 m br, av tuktade gråstenar, 0,5 x 1,5 m l. Längs NNV l-sidan är ett träräcke. Brons bredd är oklar, då jordschaktning ägt rum på platsen, varför endast NV sidan av valvet är synligt. Bron är markerad på en karta från 1713. Ny inmätning gjordes och beskrivningen kvalitetssäkrades och uppdaterades i KMR.
5	L2017:356 (hällristning)	Älvsvarnar i fast berg 30 st, 3–7 m diam, 0,5–2,5 cm dj. Liggande inom en yta av 1,3x1 m (NNV–SSÖ) samt en 1,5 m mot SSV. Ny inmätning gjordes och beskrivningen kvalitetssäkrades och uppdaterades i KMR. Lämningen låg ursprungligen inom utredningsområdet. Den nya inmätningen placerar lämningen utanför utredningsområdet.
6	L2017:2417 (stensättning)	Möjlig stensättning, oregelbunden, 4 m diam och 0,2 m h. Övettorvad med i ytan 0,2–0,4 m st stenar, enstaka block intill 1 m st. Ny inmätning gjordes och beskrivningen kvalitetssäkrades och uppdaterades i KMR. Lämningen låg tidigare på gränsen av utredningsområdet. Den nya inmätningen placerar lämningen mer tydligt inom utredningsområdet inom befintlig fårhage. Vid inventeringstillfället var anläggningen överväxt av ogräs samt betad av får. Se Boije 2012:9 – figur 5 för att se anläggningen röjd från växtlighet.

Figur 10. Objektbeskrivning. För objektens läge se figur 7 och 9.

SLUTSATS

De möjliga boplatslägena ligger på avgränsade ytor i landskapet. Flera boplatslämningar från bronsålder till järnålder har påträffats i samma leriga jordmån i anslutning till Sättrabäcken nära utredningsområdet (Lindwall 2017, Sarén Lundahl 2023). Närheten till stensättningar och gravfält stärker även tesen för möjliga boplatslägen.

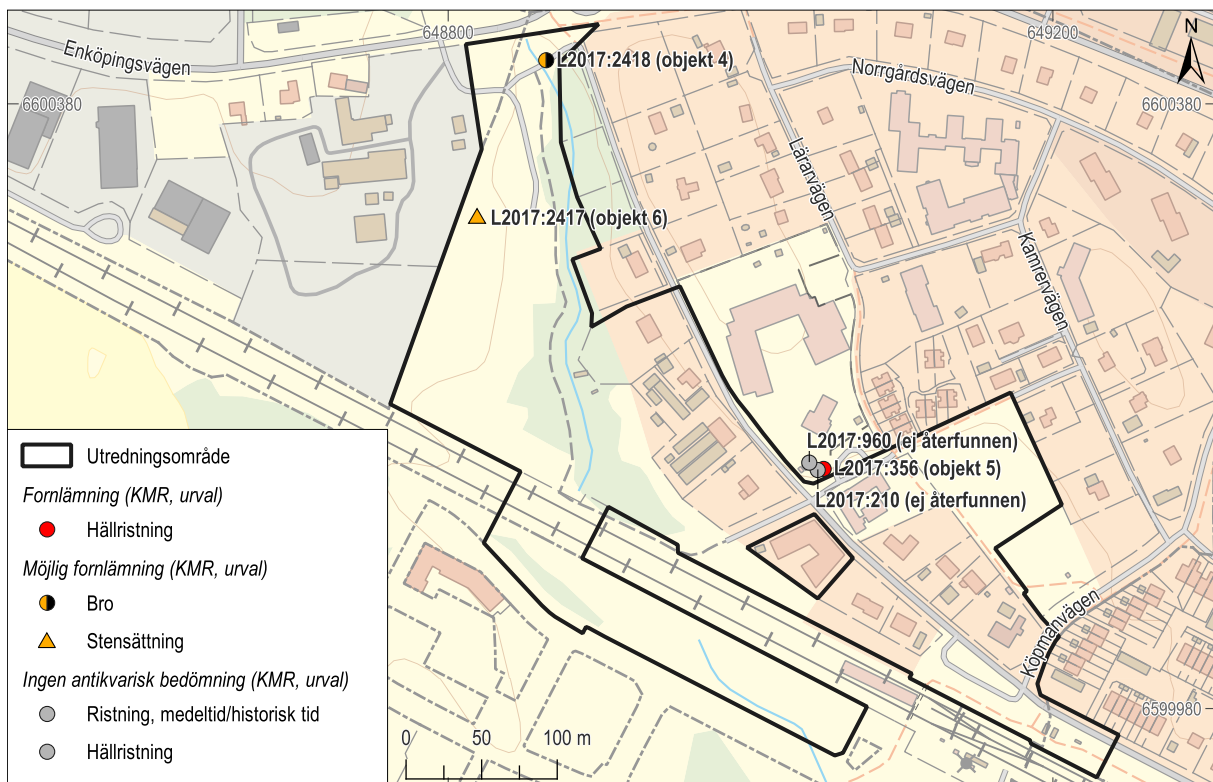
Objekt 1 bedöms som den yta som troligen är minst påverkad av sentida exploatering då den utgör en fårhage. Historisk har dock ytan utgjorts av åkermark vilket säkerligen har haft en negativ påverkan på bevarandeförhållandena för möjliga anläggningar.

Objekt 2 och 3 löper större risk att vara störda av sentida exploatering då ytorna ligger i direkt anslutning till Bro järnvägsstation.

Ändringar i Kulturmiljöregistret

I Kulturmiljöregistret har geometrier och beskrivningar uppdaterats för de lämningar som innan utredningstillfället var registrerade inom ytan, *Stensättning L2017:2417, Bro L2017:2418* och *Hällristning L2017:356* (figur 11 och 12). Det går inte vid denna utredning att reda ut om de lämningar som syns för L2017:2418 är rester efter bron från 1713 eller om lämningar är från en senare brokonstruktion.

De närliggande lämningarna L2017:210 (ristning, medeltid/historisk tid) och L2017:960 (hällristning) påträffades ej. I Kulturmiljöregistret har dess registreringsstatus ändrats till *Uppgift om lämning, ej bekräftad i fält* med ändrad antikvarisk bedömning till *Ingen antikvarisk bedömning* (figur 12).



Figur 11. Ändringar i Kulturmiljöregistret (KMR). För beskrivning lämningarna se figur 12. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5000.

Lämnings-nr (KMR)	Lämnings-typ	Tidigare antikvarisk bedömning	Ny antikvarisk bedömning	Under-söknings-status	Tidigare beskrivning	Beskrivning av lämning
L2017:356 (RAÄ Bro 157:1, objekt 5)	Hällristning (skålgrop)	Fornlämning	Fornlämning	Ej undersökt	Älvkvarnar i fast berg ca 28 st, 3–7 m diam, 0,5–2,5 cm dj. Liggande inom en yta av 1,3x1 m (NNV–SSÖ) samt en 1,5 m mot SSV. Från inventeringsbok, specialinventering 1992 S-G Broström & K.Ihrestam: Älvkvarnsförekomst, 4,5 x 1,9 m (NNO–SSV) bestående av 43 älvkvarnar, 3–9 cm diam och 0,5–0,3 cm dj. Belägen på övre delen av sprucken håll m. flaggstång.	Älvkvarnar i fast berg 30 st, 3–7 m diam, 0,5–2,5 cm dj. Liggande inom en yta av 1,3x1 m (NNV–SSÖ) samt en 1,5 m mot SSV.
L2017:210 (RAÄ Bro 157:2)	Ristning, medeltid/historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning	Ingen antikvarisk bedömning	Ej undersökt	1) Älvkvarnar i fast berg ca 28 st, 3–7 m diam, 0,5–2,5 cm dj. Liggande inom en yta av 1,3x1 m (NNV–SSÖ) samt en 1,5 m mot SSV. 1 m NV om nr 1 är 2) Ristning, sentida, bestående av namnet JAN med 6 cm h bokstäver. Beskrivningen är inte kvalitetssäkrad. Information kan saknas, vara felaktig eller inaktuell. Se även Inventeringsbok.	Ristning, sentida, bestående av namnet JAN med 6 cm h bokstäver.
L2017:960 (RAÄ Bro 157:3)	Hällristning (skålgrop)	Fornlämning	Ingen antikvarisk bedömning	Ej undersökt	1) Älvkvarnar i fast berg ca 28 st, 3–7 m diam, 0,5–2,5 cm dj. Liggande inom en yta av 1,3x1 m (NNV–SSÖ) samt en 1,5 m mot SSV. 1 m NV om nr 1 är 2) Ristning, sentida, bestående av namnet JAN med 6 cm h bokstäver. Beskrivningen är inte kvalitetssäkrad. Information kan saknas, vara felaktig eller inaktuell. Se även Inventeringsbok. Från inventeringsbok, specialinventering 1992 S-G Broström & K.Ihrestam: 3) Älvkvarnsförekomst, 1,5 x 0,5 m (VNV–OSO) bestående av 6 älvkvarnar 3–5 cm diam och 0,5–1 cm dj. Belägen på hållavsats mot SO.	Älvkvarnsförekomst, 1,5 x 0,5 m (VNV–OSO) bestående av 6 älvkvarnar 3–5 cm diam och 0,5–1 cm dj. Belägen på hållavsats mot SO.
L2017:2418 (objekt 1)	Bro	Möjlig fornlämning	Möjlig fornlämning	Ej undersökt	Bro med slaget valv, från 18-talet. Runstensfragment (del av fornl. nr 20) lär finnas i bron. Jfr dock nr 20. Bron är 8 m l (ÖNÖ–VSV), ca 4–5 m br? och 3 m h. Kallmurat valv, 2 m h och 1 m br, av tuktade gråstenar, 0,5 m, 1,5 m l. Längs NNV l-sidan är ett träräcke. Brons bredd är oklar, då jordschaktning ägt rum på platsen, varför endast NV sidan av valvet är synligt. Vattenloppet ändrat ca 10 m åt SV. Beskrivningen är inte kvalitetssäkrad. Information kan saknas, vara felaktig eller inaktuell. Se även Inventeringsbok.	Bro med slaget valv, 8 m l (ÖNÖ–VSV), ca 4–5 m br och 3 m h. Kallmurat valv, 2 m h och 1 m br, av tuktade gråstenar, 0,5, 1,5 m l. Längs NNV l-sidan är ett träräcke. Brons bredd är oklar, då jordschaktning ägt rum på platsen, varför endast NV sidan av valvet är synligt. Syns på en karta från 1713.
L2017:2417 (RAÄ Bro 18:2, objekt 6)	Stensättning	Möjlig fornlämning	Möjlig fornlämning	Ej undersökt	1) Stensättning, rundad, 4–5 m diam och 0,25 m h. Övertorvad med iytan 0,1–0,2 m st stenar. I Ö kanten ett block, 0,8 m st. Antydantill insjunkning i mitten, 2 m diam och 0,1 m dj. Tätt beväxt med lövträd och -buskar. 5–6 m ÖSÖ om nr 1 och i Ö-slant är 2) Stensättning?, oregelbunden, 4 m diam och 0,2 m h. Övertorvad med iytan 0,2–0,4 m st stenar, enstaka block intill 1 m st. Aspar. Anm: På den ursprungliga gravfältsyta V om nr 1 syns fläckvismörk och skörbränd sten (Skärvensten). En större oljetank ligger nudär. Ändring Dnr 5299/77 Stensättning, belägen i gravfältets västra del, ark undersökt och borttagen år 1977. Rapport UV/1981-05-19 RHT Beskrivningen är inte kvalitetssäkrad. Information kan saknas, vara felaktig eller inaktuell. Se även Inventering	Möjlig stensättning, oregelbunden, 4 m diam och 0,2 m h. Övertorvad med iytan 0,2–0,4 m st stenar, enstaka block intill 1 m st.

Figur 12. Äldre och nya lämningsbeskrivningar och antikvariska bedömningar för de sedan tidigare registrerade lämningarna i Kulturmiljöregistret (KMR).

REFERENSER

Litteratur

BOIJE, M. 2012. *Bro-Skällsta. Arkeologisk förundersökning i form av schaktkontroll kring fornlämningarna RAÄ 17:1, 18:1, 18:3 samt 52:1, Bro socken, Upplands-Bro kommun, Uppland*. Rapport 2012:13. Stockholms läns museum.

LINDWALL, L. 2017. *Boplatser i Bro. RAÄ Bro 255:1-3, 397, 400, 403, 404 och 405, fastigheter Brogård 1:151 och Jursta 3:5, Upplands-Bro kommun, Stockholms län, Uppland*. Rapporter från Arkeologikonsult 2017:3031.

SARÉN LUNDAHL, J. 2023. *Gården där bäckarna möts. Arkeologisk förundersökning av boplatsoområde L2013:7966 inom fastighet Brogård 1:207, Bro socken, Upplands-Bro kommun, Stockholms län*. Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3611.

SARÉN EINARSSON, J. En gård från äldre järnålder i Brogård. I manus.

Digitala källor

ISO, ORTNAMNSREGISTRET
Institutet för språk och folkminnen
<https://ortnamnsregistret.isof.se/place-names>

KULTURMILJÖREGISTRET (KMR)
Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige
<https://app.raa.se/open/fornsok/>

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING (SGU)
1. Kartgenerator, jordarter
<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>

2. Kartgenerator, strandforskjutningsmodell
<https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisarestrandforskjutningsmodell.html>

Kartor

Lantmäteristyrelsens arkiv
Ägomätning 1703
Uppsala län, Bro socken
Brogård nr 1
Aktbeteckning: B9-4:1
Lantmätare: Lars Kietzling

Ägomätning, 1713
Uppsala län, Bro socken
Härnevi nr 1–9
Aktbeteckning: B9-7:1
Lantmätare: Jacob Braun

Ägomätning 1783–1784
Uppsala län, Socken: Bro socken
Skjällsta nr 1
Aktbeteckning: B9-20:1
Lantmätare: Adolf Zelling, Karl Henrik Bäck

Lantmäterimyndighetens arkiv
Laga skifte, ägoutbyte, 1910
Stockholms län, Upplands-Bro kommun
Härnevi nr 1–9
Aktbeteckning 01-bre-47



Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3753